

есів, визначенні об'єктивного підґрунтя персоніфікації суб'єктів економічних відносин.

ВИСНОВКИ

Таким чином, виникнення і формування змісту економічного інтересу детерміновано фактом залучення його носія в суспільно-комбінований процес виробництва. Інтенсивність розвитку, можливості та форми реалізації кожного інтересу залежать від досягнутого рівня усупільнення, до органічних складових якого входять відособлення суб'єктів господарювання й інституціональні умови включення кожного індивіда або будь-якої спільноти у господарську діяльність. Взаємодія усупільнення та відособлення визначає характер зв'язку між економічними суб'єктами, відносин привласнення засобів і результатів праці і, врешті-решт, зумовляє соціально-економічну ефективність відтворювальних процесів, динаміку прогресивних змін. Визнання економічних інтересів узагальнюючою формою прояву виробничих відносин і притаманних їм економічних суперечностей здійснюється через розкриття причинно-наслідкових зв'язків між необхідністю й можливістю задоволення потреб лише в умовах створення усупільненого середовища для реалізації, взаємозв'язку і взаємопроникнення економічних інтересів різних господарських суб'єктів (людини, підприємства, держави). Своєрідне вимивання зі змісту економічного інтересу

соціальної складової може викликати небажані зрушення в суспільстві, намагання окремих верств населення реалізувати тільки свій власний інтерес без усвідомлення об'єктивності, спільності, взаємопов'язаності системи потреб та інтересів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформ.-аналіт. зб. / За ред П. Т. Саблука та ін. – Вип. 6. – К.: ІАЕ УААН, 2011. – 764 с.
2. **Амбросов В.** Трансформаційні процеси в аграрній сфері регіону / В. Амбросов // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 66 – 70.
3. **Андрійчук В. Г.** Економіка аграрних підприємств: Підручник / В. Г. Андрійчук. – 2-ге вид., доп і перероб. – К.: КНЕУ, 2009. – 624 с.
4. **Андрійчук В. Г.** Економіка аграрного підприємства: Навч.-метод. посібник / В. Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2000. – 356 с.
5. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / Відповід. ред. акад. УААН В. М. Трегобчук. – К.: ІЕ НАН України, 2009. – 259 с.
6. **Дорогунцов С. І.** Сучасні проблеми оптимізації використання та відтворення земельних ресурсів / С. І. Дорогунцов // Теорія і методи оцінювання, оптимізації використання та відтворення земельних ресурсів: матеріали міжнар. наук. конф. – У 2-х чч. – Ч. I. – К., 2010. – С. 3 – 9.

УДК 330.341.1(477)(045)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

САВРАСОВА А. А.

УДК 330.341.1(477)(045)

Саврасова А. А. Інноваційні підходи до підвищення міжнародної конкурентоспроможності економіки України

У статті розглянуто проблемні питання міжнародної конкурентоспроможності економіки України. Аналізуються проблеми інноваційної діяльності в Україні. Відбито основні напрямки світових тенденцій інноваційного розвитку. Визначено проблеми інноваційної діяльності в Україні та обґрунтовано зв'язок між інноваційною активністю і міжнародною конкурентоспроможністю економіки України.

Ключові слова: інноваційний розвиток, міжнародна конкурентоспроможність, ефективність розвитку країни, нові технологічні процеси.

Бібл.: 6.

Саврасова Алевтина Акімівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки підприємства та міжнародної економіки, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету (вул. Соборна, 87, Вінниця, 21050, Україна)
E-mail: alevtina.savrasova@gmail.com

УДК 330.341.1(477)(045)

UDC 330.341.1(477)(045)

Саврасова А. А. Инновационные подходы к повышению международной конкурентоспособности экономики Украины

Savrasova A. A. Innovative Approaches to Increase of the International Competitiveness of Economy of Ukraine

В статье рассмотрены проблемные вопросы международной конкурентоспособности экономики Украины. Анализируются проблемы инновационной деятельности в Украине. Отражены основные направления мировых тенденций инновационного развития. Определены проблемы инновационной деятельности в Украине и обоснована связь между инновационной активностью и международной конкурентоспособностью экономики Украины.

The article deals with the problematic issues of international competitiveness of Ukrainian economy. The problems of innovation activity in Ukraine. Reflects the main directions of innovative development of global trends. The problems of innovation activity in Ukraine and substantiated link between innovation activity and international competitiveness of Ukrainian economy.

Ключевые слова: инновационное развитие, международная конкурентоспособность, эффективность развития страны, новые технологические процессы.

Key words: innovative development, international competitiveness, efficiency of development of the country, new technological processes

Библ.: 6.

Bibl.: 6.

Саврасова Алевтина Акимовна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономики предприятия и международной экономики, Винницкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета (ул. Соборная, 87, Винница, 21050, Украина)
E-mail: alevtina.savrasova@gmail.com

Savrasova Alevtina A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Economy of Enterprise and International Economy, Vinnitsa Institute of Trade and Economy of Kyiv National University of Trade and Economy (21050, Ukraine)
E-mail: alevtina.savrasova@gmail.com

Перспективним напрямом державної політики в період посткризової реструктуризації і реформ є посилення конкурентоспроможності країни і підприємств з інноваційною і соціальною спрямованістю. Це вимагає активного пошуку дієвих чинників макроекономічної стабілізації, належного відновлення обсягів виробництва, забезпечення подальшого зростання національного господарства і використання можливостей міжнародної конкурентоспроможності країни.

Зважаючи на сучасні світові стандарти, які приймаються все більшою кількістю країн, глобалізація стає закономірним процесом розвитку стійких зв'язків між економіками окремих держав. Тому впровадження світової моделі економічного зростання дасть можливість підвищити міжнародну конкурентоспроможність держави в умовах глобалізації та інтеграції.

Світова модель економічного зростання базується на трьох визначальних чинниках: глобалізації економіки, впровадженні новітніх інноваційних технологій і посиленні конкурентної боротьби. Саме ці три чинники стають органічною частиною світового господарства.

Тому впровадження світової моделі економічного зростання дасть змогу підвищити міжнародну конкурентоспроможність держави в умовах глобалізації та інтеграції.

Загострення і посилення конкурентної боротьби є невід'ємною складовою ринкової економіки. У цих умовах господарювання, підвищення конкурентоспроможності національних товаровиробників є обов'язковою умовою залучення іноземних інвестицій. Конкурентна боротьба сприяє тому, що суб'єкти економічної діяльності самі вибирають різні шляхи підвищення своєї конкурентоспроможності: або за рахунок зниження витрат на виробництво (екстенсивний), або шляхом впровадження нових технологій (інтенсивний). У сучасних умовах одним із основних пріоритетів, який визначає стратегію конкурентоспроможності країни, досягнення порогових значень ресурсного потенціалу і можливостей його розвитку, а також рівень ефективності використання ресурсів, є інноваційний розвиток [5].

Визнання пріоритетності інноваційного розвитку, закладене в «Стратегії економічного і соціального розвитку України (2004 – 2015 рр.)», в якій, зокрема, визначається, що: «Європейський вибір України і, відповідно, необхідність її інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище, зумовили необхідність формування інноваційної моделі розвитку, в якій роль головного джерела довготривалого економічного зростання грають наукові придбання і їх технологічне застосування, яке дасть можливість, передусім, підвищити конкурентоспроможність економіки, гарантувати її безпеку і головне місце в Європейському Союзі при стабільних і високих темпах економічного зростання» [1].

На нашу думку, перевагу, у першу чергу, мають ті виробники, які активно впроваджують нові технології та технологічні процеси. Це дозволяє їм адекватно реагувати на зміну попиту споживачів і випускати високоякісну конкурентоздатну продукцію.

Отже, для інтеграції національної економіки у світову економічну систему треба підвищити її інновацій-

ність, яка, у свою чергу, дозволить посилити конкурентні позиції українських товарів і послуг на світовому ринку, і, як наслідок, відбудеться зміцнення системи економічного розвитку країни. Для цього потрібно головне – перехід економіки України від експортно-імпоротної орієнтації до інноваційної економіки, шляхом проведення в життя наступних заходів, а саме: подолання явищ криміналізації і корупції в національній економіці; формування в Україні сприятливого ділового середовища і підприємницького клімату; інвестиційна підтримка з боку держави і зарубіжних інвесторів підприємців і виробників, що найбільш активно йдуть шляхом інноваційного розвитку виробництва; формування і розвиток сприятливого інноваційного середовища за допомогою підтримки і партнерства наукової, освітньої, виробничої і управлінської сфер; вдосконалення структури державного управління з метою стимулювання інноваційної діяльності підприємств; формування умов для успішного трансферу технологій як із зарубіжних країн в країну, так і назад; створення мережі інноваційних структур у регіонах України, розвиток мережевої співпраці; вдосконалення інфраструктури підтримки інноваційного підприємництва, просування інноваційних проектів; нормативно-правова підтримка інноваційної діяльності.

Реалізація обраного пріоритету є надзвичайно складним завданням, оскільки в країні вагомий вплив має наступний спектр погроз в інноваційній сфері [3, с. 54 – 69]:

- ✦ розрив господарських зв'язків між підприємствами, цехами і виробництвами, що становлять єдині технологічні ланцюжки;
- ✦ відірваність сфери наукових досліджень і розробок від реального сектора економіки і, як наслідок, кризовий стан галузевої науки;
- ✦ розбалансованість національної інноваційної системи, відсутність механізмів взаємозв'язку між її окремими елементами;
- ✦ різке скорочення сфери взаємодії фінансового капіталу з промисловим, відплив капіталу з реального сектора в менш ризикові галузі з коротшими термінами окупності усередині країни і за кордон;
- ✦ структурна деформованість промисловості, різна міра готовності галузей і виробництв до функціонування в умовах ринкової економіки з урахуванням наявного науково-технічного і кадрового потенціалу і конкурентоспроможність продукції, робіт і послуг;
- ✦ згортання високотехнологічних виробництв і припинення випуску прогресивних видів продукції;
- ✦ низька конкурентоспроможність вітчизняних товарів як на світовому, так і на національному ринках, що призводить до: а) залежності української економіки від імпорту і кон'юнктури світового ринку; б) необхідності підвищення техніко-технологічного рівня виробництва;
- ✦ сировинна модель експортної спеціалізації України, що пропонує сировину в обмін на го-

тові вироби, а це призводить до фінансування економічного зростання зарубіжних країн, обміну ресурсної ренти на інтелектуальну, залежності від кон'юнктури ринку на енергоресурси;

- ★ значне збільшенні розриву по рентабельності між експортно-орієнтованими галузями і галузями, що працюють на внутрішній ринок.

Усе вищеперераховане пояснюється недосконалістю державної регіональної політики до 2015 року [5], де закладаються ті напрями і заходи, які необхідно вирішувати негайно, тобто в найближчі 2-3 роки, у частині інноваційної складової економічного зростання і розвитку.

Отже, стратегічною метою розвитку інноваційної діяльності і формування інноваційної економіки в нашій країні на найближчі роки можна назвати комплексний розвиток вітчизняних виробництв і територій до рівня їх конкурентоспроможності у світі. А це вимагає проведення структурної модернізації економіки країни, техніко-технологічного переозброєння виробництв, боротьби з тінговою економікою, криміналізацією і корупцією, вироблення нового законодавства у сфері економічної і інноваційної діяльності.

Враховуючи вищесказане, основні шляхи вирішення проблем забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, можна вважати такими: активізація і підвищення ефективності участі підприємств в проєктах міжнародної співпраці, яка дозволить притягнути істотні об'єми інвестиційних і фінансових ресурсів, які можна спрямувати на розвиток інфраструктури регіону, підвищення енергоефективності економіки і поліпшення екології; започаткування практики реалізації проєктів створення промислових територіально-галузевих виробничих систем, забезпечивши таким чином синергетичний ефект у вигляді посилення інноваційного складника конкурентоспроможності і підвищення ефективності місцевого виробництва; посилення ділової та громадської активності та поліпшення рівня прибутків і якості життя населення; розвиток сучасних європейських механізмів місцевого самоврядування на принципах демонополізації економіки і поліпшення конкурентного середовища.

Поряд з цим, інноваційна діяльність вимагає значних фінансових коштів. Тому для проведення ефективної інноваційної діяльності доцільно створити умови для поступового накопичення внутрішніх і залучення іноземних інвестиційних ресурсів [1].

Підсумовуючи вищесказане, відмітимо, що за допомогою інноваційних зрушень вдасться вирішити проблеми економічного відродження і структурної перебудови виробничого сектора регіону, а це, у свою чергу, приведе до появи нових видів виробництва і підвищення їх конкурентоспроможності. Національні товаровиробники в нових умовах господарювання повинні активно включитися в міжнародну конкурентну боротьбу за залучення фінансових коштів, а це вимагає створення сприятливих умов для виробництва, впровадження новітніх інноваційних технологічних про-

цесів і технологій, забезпечення висококваліфікованою робочою силою.

Таким чином, заради досягнення цих пріоритетів першочерговими напрямками державної політики в аналізованій сфері є: удосконалення інституціонального забезпечення та розширення фінансових можливостей підприємств реального сектора економіки; поліпшення інституціональної інфраструктури інноваційного розвитку; активізація діяльності кластерних і інтеграційних форм господарювання; стимулювання міжрегіональної інтеграції, ширшого використання переваг інтеррегіональної та трансграничної співпраці; забезпечення збалансованого просторово-територіального розвитку; формування раціональної просторово-секторної структури регіональної економіки, спроможної адекватно реагувати на внутрішньодержавні та зовнішньоекономічні виклики і погрози. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Україна. Президент. Послання Президента України до Верховної Ради України. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки. – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2002. – 74 с.

2. The Global Competitiveness Report 2010-2011 [Electronic source] / World Economic forum Ed. Klaus Schwab. – Geneva, 2010. – Access regime: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

3. Геєць В. М. Проблемність структурних трансформацій економіки стран с развивающимися рынками / В. М. Геєць // Економіка та прогнозування. – 2009. – № 1. – С. 54 – 69.

4. Леонова Ж. К. Инновационное малое предпринимательство как стратегический ресурс экономической безопасности / Ж. К. Леонова. // Национальные интересы: приоритеты и безопасность. – 2011. – № 6.

5. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 – 2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол.: А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

6. Управление исследованиями, разработками и инновационными проектами / Под ред. С. В. Валдайцева. – СПб.: СПбГУ, 1995. – 186 с.